

ULKOASIAINMINISTERIÖ.

Liite Taloudellisiin tiedoituksiin

n:o 5 v. 1936.

VALUUTTASÄÄNNÖSTELY ERI MAISSA.

Erinäisiä Euroopan valtioita.

A l a n k o m a a t.

Vuoden 1932 heinäkuun 25 päivänä annetun clearing-lain ja sen perusteella heinäkuun 5 päivänä 1933 annetun asetuksen mukaan on maksut, jotka aiheutuvat tavarain tuonnista sellaisista maista, jotka ovat saattaneet voimaan rajoituksia kansainvälisille maksunsuorituksille suoritettava guldeneissa Alankomaiden pankkiin. Asetuksella määrätään, mitä tavaroita ja maita säännöstely kulloinkin koskee.

B e l g i a.

Maaliskuun 18 päivänä 1935 annettu asetus säännöstelee arvopaperien, tavarain sekä kullan ja hopean tuontia, vientiä ja kauttakulkua, sen tarkoituksena on ehkäistä valuuttakeinottelu, eikä siis vaikeuttaa säännölliseen kaupankäyntiin kuuluvaa maksuliikettä. Ulkomaisen valuutan kauppa on saatettu valtion valuuttaviraston valvontaan, ja tätä kauppaa saavat harjoittaa vain kansallispankki, erikoinen valuuttavirasto ja yksityispankit valuuttaviraston tarkkailun alaisina.

B u l g a r i a.

Bulgarian kansallispankki on vahvistanut ulkomailta tuotavien tavaroiden kiintiöt kunkin tuontiliikkeen osalle korkeintaan 50 %:ksi vuosien 1930, 1931 ja 1932 keskimääräisestä tuonnista. Vain erikoisluvalla voidaan myöntää maan tarpeiden vaatiessa 50 % suurempia kiintiöitä. Eräille erikseen luetelluille tavaralajeille, kuten puisille ja rautaisille huonekaluille, maatalouskoneille ja tarvikkeille sekä trikoo-, pellava- ja hampukkudoksille, ei ole varattu ensinkään tuontikiintiöitä, vaan niiden tuonti on riippuvainen yksinomaan erikoisluvasta. Etukäteen hankittavasta tuontiluvasta on riippuvainen myöskin m.m. orgaanisten ja keinotekkoisten väriainesten, lasi-, fajanssi- ja posliinitavaroiden, paperin ja kar-

tongin sekä niistä valmistettujen tuotteiden, sekä vuotien ja nahkojen tuonti.

Edellä mainituista rajoituksista riippumatta voidaan Bulgarian kansallispankin hyväksymissä rajoissa tehdä kompensatiokauppoja.

Bulgarian kansallispankki myöntää valuuttaa maahan tuotujen tavaroiden maksamiseen kolmen kuukauden kuluksi siitä, kun tavarat on ilmoitettu tullattaviksi. Tämä määräys ei koske clearingsopimuksen tehneitä maita, mikäli siitä on sopimuksessa erikseen sovittu.

D a n z i g i n v a p a a k a u p u n k i .

Kesäkuun 11 päivänä 1935 annetun asetuksen mukaan voi ulkomaisen valuutan osto ja myynti tapahtua vain Danzigin pankin (Bank von Danzig) välityksellä, joka kuitenkin voi valtuuttaa muita luottolaitoksia valuuttakauppaa harjoittamaan. Ulkomaisten maksuvälineiden hankkiminen sekä kotija ulkomaisten maksuvälineiden vienti on erityisestä luvasta riippuva. Kurssit määrää Danzigin pankki.

Mainitulla asetuksella on termiinikauppojen teko kielletty.

E s p a n j a .

Vuoden 1930 heinäkuusta alkaen on ulkomaisen valuutan kauppa ollut valvonnan alaisena. Jokaiseen maksusuoritukseen ulkomaille on saatava Espanjan Pankin johdon alaisena toimivan valuuttakeskuksen, Centro Oficial de Contratación de Moneda'n suostumus. Vasta sen jälkeen voivat valuuttakauppaan oikeutetut pankit myydä tarvittavan valuutan. Yleisenä periaatteena on edelleen (asetus 5/1 1933) se, että ulkomaan valuutan ostoon annetaan lupa vain niille tuottajille, joiden toimi oli jo v. 1931 laillistettu. Luvat rajoittuvat sitä paitsi yleensä vuonna 1931 tuotuihin tavaramalajeihin ja -määriin. Vastavuoroisuutta sovelletaan kuitenkin sellaisiin maihin, jotka eivät aseta esteitä maksujen suoritukselle Espanjaan. Valuutta-anomusten käsittelyä on viime aikoina hidastuttanut heinäkuussa 1934 annettu asetus, jonka mukaan valuuttalupien myöntäminen tehtiin vuoroperäiseksi.

Ulkomaisen pääoman maahan tulon edistämistä varten annettiin 13 päivänä kesäkuuta 1935 asetus, jonka mukaan ulkomailta tuotu pääomavoihin myös vapaasti viedä maasta. Sitä varten on Espanjan valtionpankin valuuttaosastolle esitettävä sen rahalaitoksen todistus, jonka kautta k.o. pääoma oli sijoitettu Espanjaan.

Samat määräykset ovat voimassa Kanarian saarilla.

I s l a n t i.

Vuoden 1935 helmikuussa säädetyin valuuttalain mukaan on "Islands Landsbank"- ja "Utvegsbanki Island"-nimisillä pankeilla yksinoikeus ulkomaisen valuutan kauppaan. Lain mukaan hallitus voi määrätä, ettei tavaroita saa tuoda maahan ilman Valuutta- ja tuontineuvoston lupaa sekä ettei ulkomaista valuuttaa saa viedä maasta ilman sanotun neuvoston lupaa. - Tuonti- ja valuuttalupia myöntäessään neuvosto luonnollisesti ottaa huomioon m.m. kauppapoliittiset näkökohdat.

I t a l i a.

Vuoden 1936 vaihteessa on perustettu erikoinen valuuttavaihdon järjestelyä hoitava alivaltiosihteerinvirasto, joka on pääministerin suoranaisten valvonnan alaisena.

Maksut niistä maista tuoduista tavaroista, jotka soveltavat pakkomääräyksiä Italiasta tai sen siirtomaista peräisin olevien tai tulevien tavaroiden maksuihin, on talletettava korottomasti suljetulle tilille. Maksumäärä sijoitetaan maksunsaajan nimiin ja siinä tapauksessa, että maksu on luvattu suorittaa ulkomaisessa valuutassa, tehdään sijoitus Italian liiroissa maksunsaajalle edullisimman kurssin mukaan maksu- ja sijoituspäivän välisenä aikana.

Tätä määräystä ei sovelleta:

- a.) tavaroihin, joiden tuonti on sallittu yksityiskompensatioiden perusteella,
- b.) tavaroihin, joiden tuonnin valuuttaylihallitus (Sovraintendenza allo scambio delle valute) sallii.

I t ä v a l t a.

Ainoastaan Itävallan kansallispankki ja ne laitokset, jotka se rahaministerin suostumuksella siihen valtuuttaa, saavat myydä ulkomaan valuuttaa.

Kansallispankin lupa on välttämätön niin Itävallan kuin ulkomaan valuutan siirtoon ulkomaille tai ulkomaalaisen jossain itävaltalaisessa pankissa olevalle tilille. Ulkomaalaisen "vapaat" saatavat ovat hänen käytettävissään yleensä ainoastaan maan rajojen sisällä tapahtuviin maksusuorituksiin. Saatavia voidaan kuitenkin siirtää toisille ulkomaalaisille kansallispankin erikoisella luvalla.

Ellei vekseliä hyväksytä maksettavaksi ulkomaan valuutassa, voi suoritus tapahtua schillingeissä maksupäivän virallisen kurssin mukaan siinä tapauksessa, ettei vekseliä ole kirjoitettu nimenomaan ulkomaan valuutassa maksettavaksi.

Yleensä viejät ovat velvollisia luovuttamaan ulkomaisen valuuttansa kansallispankille. Yksityisiä clearingjärjestelyjä sallitaan kuitenkin, ja Wiener Giro- und Kassenverein on valtuutettu tällöin toimimaan välittäjänä ulkomaalaisten ja kotimaisten toiminimien kesken. Ulkomaalaiset

vientiliikkeet voivat tavallisesti tätä tietä saada saata-
vansa, vaikka tällöin onkin tyydyttävä virallista vaihto -
kurssia tuntuvasti epäedullisempaan kurssiin.

Maaliskuun 26 päivänä 1935 julkaistulla lailla
hallitus on valtuuttanut rahaministerin ryhtymään maksu -
liikkeen järjestelemiseksi eräiden ulkovaltojen kanssa mää-
rättyihin erikoistoimenpiteisiin. Eräissä määrättyissä ta-
pauksissa voidaan maksut ulkomaisille velkojille määrätä
suoritettaviksi schillingeissä erikoiseen rahastoon. Edelly-
tyksenä tällaiseen toimenpiteeseen on, että k.o. valtio
rajoittaa maksuja Itävaltaan sekä että valtio laiminlyö
maksusopimuksen teon Itävallan kanssa.

J u g o s l a v i a .

Valuutan puutteen takia on Jugoslavia tehnyt kaup-
pansa kannalta tärkeimpien maiden kanssa clearingsopimuksia,
joten suurin osa Jugoslavian ulkomaisesta kauppavaihdosta
maksetaan puolin ja toisin clearingmenettelyä noudattaen.
Valuutansaanti maksujen suorittamista varten on vapaa kes-
kuspankin määräämin ehdoin niihin maihin, joiden kanssa
Jugoslaviassa ei ole clearingsopimusta, siis Suomeenkin.
Valuuttatoimia saavat suorittaa keskuspankin valtuuttamina
kaikki huomattavimmat pankit. Dinaarien maastavienti on
kielletty, minkä tähden tuonti maksetaan ulkomaan valuu-
tassa päivän kurssiin. Pyydettyä valuuttaa tuotujen ta-
varoiden maksamiseen on esitettävä m.m. tavaran alkuperä-
todistus ja tullauspaperit. Näin ollen ei valuutan saanti
etukäteen säännön mukaisesti voi tulla kysymykseen, vaan
on sitä varten hankittava valtiovarainministeriön erikois-
lupa.

Ulkomaalainen matkustaja saa viedä maasta saman
määrän valuuttaa, kuin mikä hänellä oli tullessaan, kui-
tenkin yleensä sillä ehdolla, että hän ei ole ollut maas-
sa kuukautta kauempaa ja että tulliviranomaiset ovat hä-
nen passiinsa merkinneet maahantuodun valuuttamäärän.

K r e i k k a .

Valuuttakaupan valvonta saatettiin voimaan v:n 1931
syyskuussa. V:n 1932 tammikuusta lähtien maksusuoritukset ul-
komailla vaikeutuivat ulkomaan valuutan niukkuuden tähden.
Huhtikuun 26 päivänä v. 1932 annetulla lailla kumottiin
kultakanta sekä laajennettiin valvontajärjestelmää ja yh-
distettiin se tuonnin säännöstelyyn. Ennen huhtikuun 26
päivää 1932 tehdyt sitoumukset oli luetteloitava ja maksu
oli suoritettava kymmenessä kuuden kuukauden erässä.

Kreikassa voidaan ryhtyä oikeustoimenpiteisiin jo-
kaista velallista vastaan, joka ei ole ilmoittanut luet-
teloitavaksi velkaansa tai ei ole anonut valuuttaa ensim-
mäisen erän maksamiseen tai ei ole käyttänyt hyväkseen saa-
maansa lupaa. Laki sallii ulkomaisten saatavien korkojen
suorittamisen.

Mitä tulee tuontiin huhtikuun 26 päivän 1932 jälkeen, on tuoja paikalliselta kauppakamarilta saamansa tuontiluvan perusteella oikeutettu ostamaan maksuun tarvittavan valuutan.

Määrätyin, Kreikan Pankin hyväksymin poikkeuksin on vienti laskutettava ja maksettava ulkomaan valuutassa. Viejien on pakko myydä Kreikan Pankille tai muulle valtuutetulle pankille viennistään koitunut ulkomaan valuutta. Pieni prosenttimäärä siitä on luovutettava pankille ennen kultakannasta luopumista voimassa olleen kurssin mukaan.

L a t v i a .

Latvian Pankilla on valuuttakaupan monopoli, joten muut raha- ja luottolaitokset saavat vain sen luvalla harjoittaa valuuttakauppaa. Yksityisten rahalaitosten on vaadittaessa myytävä kaikki valuuttansa Latvian Pankille. Niiden on myös määräjoihin esitettävä tälle tarkat laskelmat suorittamistaan valuuttatoimista.

Kaikki tavalla taikka toisella saatu ulkomaan valuutta on kolmen päivän kuluessa sen saannista vaihdettava kotimaisiksi maksuvälineiksi joko Latvian Pankissa tai jossakin sen valtuuttamassa rahalaitoksessa. Valuuttaa myyvät Latvian Pankki tai sen valtuuttamat yksityispankit vain sellaisille henkilöille ja yrityksille, joilla on valuutanhankintalupa.

Valtiovarainministeri vahvistaa yhdessä Latvian Pankin kanssa tavarain maahantuontiin, ulkomaisiin maksusuorituksiin, ulkomaanmatkoihin y.m. käytettäväksi tarkoitettua valuuttamäärän ennakolta, mikäli mahdollista vuosineljännekeksi, mutta ainakin kuukaudeksi kerrallaan. Lupa valuutan saantiin on anottava valtiovarainministeriön yhteydessä toimivalta valuuttakomissiolta. Tämän komission tehtävänä on myös määrätä, kuinka paljon valtiovarainministerin edeltäkäsin vahvistamasta valuuttamäärästä jaetaan tavarain tuontiin y.m. ulkomaisiin maksusuorituksiin. Kaupan ja teollisuuden eri haaroja varten tuotavien tavaroiden määrän ja niiden maksamiseen tarvittavan valuutan jaossa pidetään lähtökohtana vuoden 1933 tuontia ja samana vuonna jaettuja valuuttamääriä.

Ulkomaalaisia tavaroita saadaan tuoda maahan vain valuuttakomission antamalla luvalla, joka on esitettävä tavaraa maahan tuotaessa ja joka lupa kelpaa myös tuotujen tavaroiden maksamiseen tarvittavan valuutan saantiin. -

Huomattava kuitenkin on, että valtiovarainministeri on oikeutettu nimeämään sellaisia tavaroita, joita saa tuoda maahan ilman valuuttakomission suostumusta. Tällaisen tuonnin maksamiseen tarvittava valuutta on siitä huolimatta anottava tavallisessa järjestyksessä s.o. valuuttakomissiolta.

Valuuttakomission suostumus vaaditaan kaikkiin ulkomaan valuutassa suoritettaviin maksuihin, kaikkiin ulkomaille vietäviin ulko- ja kotimaisiin maksuvälineisiin, ar-

vopapereihin, vekseleihin y.m. sekä maksuosoituksiin ja -määräyksiin n.s. ulkomaalaisten laticontolta latvialaisista pankeista. Myös latimääräiset maksut ulkomaisille asiakkaille saadaan tehdä vain valuuttakomission suostumuksella, lukuunottamatta eräitä lateissa päätettyjä vientikauppoja.

Kaikissa vientikaupoissa on määrättävä vissi maksuaika, mikä ilman valuuttakomission lupaa ei saa ylittää kuutta kuukautta. Komissio- ja konsignatiovientikaupat vaativat valuuttakomission erikoisluvan. Yksityishenkilöt, joita ei ole rekisteröity toiminimien omistajiksi, eivät saa ulkomaille lähettää tavaroita ilman valuuttakomission lupaa.

L i e t t u a.

Valuuttasäännöstely on ollut voimassa 1 päivästä lokakuuta 1935. Valuutan ja ulkomaanrahanmääräisten maksuvälineiden kauppa on Lietuvos Bankas'in ja tämän valtuuttamien pankkien yksinoikeutena. Ulkomaisten maksuvälineiden myynti- ja ostokurssin määrää Lietuvos Bankas. Valuutan vienti ulkomaille riippuu valtiovarainministeriön yhteydessä toimivan valuuttakomission antamasta luvasta.

P o r t u g a l i (ja Madeira).

Valuuttakauppaan kohdistuvat rajoitukset eivät ole vaikeuttaneet tuonnista johtuneita maksusuorituksia, sillä viranomaiset ovat tähän asti rajoittaneet toimenpiteensä valuuttakaupan valvontaan. Viejien on pakko myydä 25 % saamastaan ulkomaan valuutasta valtiolle. Valtiopankki määrää vaihtokurssin.

Cap Verde-saarilla valuutan saanti ei aina vastaa kysyntää.

Heinäkuun 2 päivänä 1935 julkaistulla asetuksella on määrätty, että tuotaessa tavaroita maista, jotka lainsäädännöllisillä tai muilla toimenpiteillä yrittävät saada kauppataaseensa Portugalin kanssa vientivoittoiseksi tai jotka muuten keinotekoisesti vaikeuttavat portugalilaisten tavarain tuontia, on tuontiliikkeiden hankittava kullekin tavaraerälle tuontilupa Inspeçuo do Comércio Bancário-nimiseltä vi-rastolta.

P u o l a.

Kesäkuun 12 päivänä 1934 annetun asetuksen mukaan saadaan ulkomaan rahassa maksettaviksi määrättyt saamiset, jotka on maksettava Puolassa, huolimatta muusta sitoumuksesta maksaa Puolan rahassa Varsovan pörssin päivännotteen mukaan. Jos saamisen maksu myöhästyy, voi velkoja vaatia, että maksupäivän ja eräytymispäivän kurssiero korvataan.

R u m a n i a.

Vuoden 1935 loppupuolelle saakka voimassaolleen valuuttasäännöstelyn mukaan oli valtiopankilla yksinomainen oikeus ostaa ja myydä ulkomaista valuuttaa. Itse asiassa harjoitettiin luvatonta valuuttakauppaa kuitenkin aivan julkisesti n.s. mustassa pörssissä, jonka kurkseista ilmoitettiin lehdissäkin.

Anomukset valuutan saantiin tuotujen tavaroiden maksamiseen voidaan tehdä valtiopankille vasta, kun kolme kuukautta on kulunut tavaroiden tullaamisesta. Kuitenkaan ei ole takeita valuutan saamisesta sanotun ajan kuluttua, koska valuutan myöntäminen riippuu valtiopankin valuuttavaraston tilasta.

Nyttemmin on valuuttasäännöstelyä tarkoitus muuttaa sikäli, että paitsi valtiopankkia saavat eräät tämän hyväksymät yksityispankitkin harjoittaa valuuttakauppaa. Ulkomainen valuutta on tarjottava valtiopankille ostettavaksi. Tästä valuutasta pankki maksaa valuuttaviraston vahvistaman kurssin. Valtiopankin hyväksymät pankit saavat ostaa loput valuutasta, josta ne maksavat saman hinnan kuin valtiopankki. Jos on olemassa ulkomaista valuuttaa yli sen, mitä nämä pankit tarvitsevat, myydään se vapailla markkinoilla hintaan, joka ei saa ylittää valuuttaviraston vahvistamaa kurssihintaa.

Tarkoituksena on, että valuuttavirasto ulkomaisen valuuttojen kurssit määrätessään ainakin jossakin määrin ottaa huomioon lein todellisen arvon. Jotta valtiopankilla olisi varoja valuutan ostoon, perustetaan erikoinen rahasto, jonka varat saadaan tuontimaksuista, joiden suuruus vaihtelee 10 - 15 % tavaran arvosta; sitä paitsi määrätään öljylle vientimaksu.

Suomen ja Rumanian välillä on vuoden 1936 alusta voimassa clearingsopimus, jonka mukaan Suomeen tuodusta rumaniaalaista alkuperää olevista tavaroista on maksu suoritettava Rumanian kansallispankin tilille Suomen Pankkiin ja Rumaniaan viedyistä suomalaista alkuperää olevista tavaroista Suomen Pankin tilille Rumanian kansallispankkiin. Suomen Pankkiin täten kertyvistä varoista varataan 60 % Suomesta Rumaniaan tapahtuvan viennin maksamiseen (vienti saa käsittää muitakin suomalaista alkuperää olevia tavaroita kuin tähän asti vietyjä) ja 5 % Suomen Rumaniaassa olevien jäätynneiden saatavien maksamiseen; 35 % jää Rumanian kansallispankin vapaasti käytettäväksi.

S a k s a.

Saksassa on ollut valuuttarajoituksia elokuun 1 päivästä 1931 lähtien. Sekä itse rajoituksia että niitä toteuttavia viranomaisia on sen jälkeen aste asteelta li säätty. Aluksi uskottiin rajoitusten täytäntöönpano Reichsbankille. Myöhemmin siirrettiin nämä tehtävät "Landesfinanzamt"-nimisille virastoille, joiden varsinaisena tehtävä-

nä on verotus- ja tulliasioiden y.m.s. hoito. Niihin lisättiin tätä tarkoitusta varten uudet osastot n.s. Devisenstellen. Nämä vuorostaan antoivat päätöksensä valtakunnan talousministerin ohjeiden puitteissa. Näiden asioiden käsittely paisui ennen pitkää niin laajaksi, ettei talousministeriö enää voinut niitä kontrolloida. Tammikuun alussa 1934 siirrettiin deviisitoimistojen ylivalvonta uudelle virastolle "Reichsstelle für Devisenbewirtschaftung". Osa deviisitoimistojen tehtäviä siirrettiin syksyllä 1934 valvontatoimistoille (Überwachungsstellen). Viimeksi mainittujen tehtävänä on lähinnä käytettävissä olevien deviisien jakaminen tuontia varten. Näiden elinten lisäksi hoitavat valuuttasäännöstelyä pienemmässä määrässä vielä Deutsche Verrechnungskasse, Devisenzuteilungskommission, Golddiskontbank, Konversionskasse für deutsche Auslandsschulden ja Deutsche Treuhandgesellschaft.

Kussakin Finanzamtissa on deviisitoimisto. Näitä on nykyään toiminnassa 26. Sen lisäksi on kuudella deviisitoimistolla haaraosastot. Finanzamtien osana ovat deviisitoimistot valtakunnan valtiovarainministeriön alaiset. Asioiden käsittelyä koskevat ohjeensa ne saavat kuitenkin Reichsstelle für Devisenbewirtschaftungilta. Deviisitoimistojen virkamiehet ovat osaksi Reichsbankista. Johtajana on joka tapauksessa Reichsbankin virkamies. Niiden päätökset ovat maksuttomia.

Deviisitoimistojen toimialana on koko valuuttatalous, mikäli jonkin asian ratkaisua ei nimenomaan ole pidätetty jollekin muulle viranomaiselle. Sen, mikä deviisitoimisto on kulloinkin asianosainen, ratkaisee velallisen eli maksajan asuinpaikka.

Valvontatoimistoja on nykyään 27. Niillä on johdossaan n.s. Reichsbeauftragte. Ne ovat osaksi valtakunnan maatalousministerin, osaksi valtakunnan talousministerin valvonnassa. Valuutta-asioiden suhteen ne ovat valtakunnan valuuttatalousviraston alaisia. Valvontatoimistojen huolena on, paitsi sisäistä markkinajärjestelyä, tuonnista syyskuun 23 päivän 1934 jälkeen aiheutuneiden sitoumusten käsittely. Yksityisten kompensatiokauppojen ja raaka-aineluottoasioiden käsittely ei kuulu niille. Valvontavirastot on perustettu tavaruettelun pääryhmien mukaan (Überwachungsstelle für Milch-erzeugnisse, Überwachungsstelle für Tiere und tierische Erzeugnisse j.n.e.). Kukin niistä on koko valtakuntaa varten. Ne kantavat päätöksistään maksuja määrätyn taksan mukaan. Valtakunnanvaluuttatalousvirastolle on annettu valtakunnan talousministeriön tehtävät valuuttatalouden alalla. Se antaa toimintaohjeet deviisi- ja valvontatoimistoille ja tekee myöskin päätöksiä asioissa, joita edellämainitut virastot alistavat sen harkittaviksi. Muutamissa tapauksissa on ratkaisu pidätetty valtakunnanvaluuttatalousvirastolle, toisissa tapauksissa voi alistaminen tulla kysymykseen, jos mainitut toimistot katsovat olevan syytä annetuista ohjeista poikkeamiseen. Valvonta- ja deviisitoimistojen päätöksistä ei ole muodollista valitusoikeutta valtakunnanvaluuttatalousvirastoon, vaan ovat niiden päätökset periaatteessa lo-

pulliset. Valuuttatalousvirasto on muodollisesti itsenäinen viranomaisena. Tosiasiallisesti se on talousministeriön osasto ja siihen kuuluu vain mainitun ministeriön virkamiehiä.

Valtakunnanpankin tehtävät ovat valuutta-asioissa melko rajoitetut. Se hoitaa etupäässä ulkomaisia velkasuhteita (Register-, Sperr-, Kreditsperr-, Effektensperrguthaben). Sille on myöskin kaikkien Saksassa vakinaisesti asuvien ilmoitettava ulkomaisista saatavistaan. Reichsbankille on myöskin viejien annettava "vientivaluuttailmoitukset" (Exportvalutaerklärungen), jotta tämä voisi niiden nojalla kontrolloida käytettävissä olevien valuuttojen määrää.

Die Deutsche Treuhandgesellschaftilla on Stillhalte-luottojen rekisterimarkkojen muodossa tapahtuvaa takaisinmaksua koskevia tehtäviä.

Konversionskasse hoitaa n.s. transfermatorion toteuttamista. Kuten tunnettua, lopetti Saksa 1 päivänä heinäkuuta 1933 ulkomaisten velkojen kuolemusten ja korkojen suorittamisen. Velalliset suorittavat entiseen tapaan kuolemus- ja korkoerät mainittuun kassaan, joka antaa korottomia "Scripsejä" tai korkoakasvavia "Fundierungsbonseja" ulkolaisille velkojille.

Deutsche Golddiskontbank hoitaa ulkomaisten arvopaperien kauppaa ja vaihtoa sekä osallistuu viennin tukemista koskeviin toimenpiteisiin.

Valuutanjakokomission (Devisenzuteilungskommission) muodostavat Reichsbankin ja asianomaisten ministeriöiden edustajat. Se kokoontuu kolme kertaa viikossa ja jakaa keräntyneet valuutat deviisitoimistojen, valvontatoimistojen ja valtion viranomaisten esitysten perusteella. Komissio jakaa ai-noastaan suoranaisia deviisejä ja rembourseja. Selvitystietä tapahtuviin maksuihin ei se puutu.

Saksan selvityskassa (Die Deutsche Verrechnungskasse) perustettiin syksyllä 1934. Se hoitaa clearingsopimuksien aiheuttamia tilejä ja toimii Reichsbankin yhteydessä, mutta on talousministerin valvonnassa.

Useat edellä mainituista uusista virastoista ovat kuitenkin vain nimellisesti eri virastoja. Lopullinen määräamisvalta on keskitetty valtiovarainministeriön, talousministeriön ja valtakunnanpankin käsiin. Kun molempien viimeksi mainittujen johdossa on sama henkilö, on valuuttatalouden hoito kaikesta huolimatta keskitetty.

T a n s k a.

Voimassa olevan valuuttalain mukaan vaaditaan erinäisten tavarain maahantuontiin kansallispankin valuuttakonttorin lupa. Tällaisia tavaroita ovat m.m. vuodat ja nahat, kumituotteet, tapetit, eristyslevyt, sanomalehtipaperi, erinäiset paperi-, pahvi- ja kartonkilaadut, erinäiset puutavarat, graniitti, savi-, fajanssi- ja posliinituotteet, erinäiset lasitavarat, hehkulamput sekä nahka- ja kumijalkineet.

Suunnitelman tuonnin säännöstelemiseksi vahvistaa erikoinen valuuttaneuvosto, kun taas kansallispankin valuut-

takonttori jakaa tuontilupia mainitun suunnitelman puitteissa. Tuontilupa on säännön mukaan voimassa 8 kuukautta sen myöntämisestä. Tuontilupia myönnettäessä otettiin ennen nykyisen valuuttalain voimaantuloa huomioon vuoden 1931 tuonti, mutta nykyisin myönnetään tuontiluvat vuoden 1934 tuontin perusteella.

T š e k k o s l o v a k i a.

Tammikuussa 1932 hallitus julkaisi luettelon tavararoista, joiden maksamiseen tarvittavan valuutan kansallispankki myöntäisi vain erikoisen, hallituksen asettaman valuuttakomission luvalla. Saman vuoden elokuussa määrättiin, että valuuttakomission lupa oli tarpeen kaikille tuontitavaroille paitsi niille, jotka merkittiin n.s. vapaalistalle. Vapaalistaa on sitten vähitellen laajennettu ja täydennetty, kunnes huhtikuussa 1934 ei enää julkaistu vapaalistaa, vaan luettelo tavararoista, joiden tuonti on valuuttasäännöstelyn alainen. Tässä luettelossa olevista tavararoista, joka käsittää 176 tullitariffin 657:stä nimikkeestä, mainittakoon vuodat ja nahat, keinotekoiset rasvat, puuteokset ja sahatavara, rullat, lukot ja maanviljelyskoneet. On huomattava, että kaikki maksusuoritukset ulkomaille ovat kansallispankin valvonnan alaisia ja että näin ollen vapaiden tavarain tuontia varten on myös pankilta saatava valuuttaa. Tämä on kuitenkin enemmän muodollista laatua, sillä valuuttaa myönnetään käytännössä vain rahtikirjaa esitettäessä. Maksua ei tarvitse suorittaa yksinomaan sen maan valuutassa, josta tavarat on ostettu, vaan muutkin rahalajit voivat tulla kysymykseen.

Valuuttasäännöstelyn ohella on voimassa varsinainen tuontin säännöstely, joka kohdistuu 79 nimikkeeseen. Tuontiluvan saantiin sisältyy myös valuuttalupa. Kansallispankki myöntää kulloinkin tarvittavan valuuttamäärän rahtikirjaa, laskua ja tuontilupaa esitettäessä. Tuontiluvat maaja karjataloustuotteille myöntää karjasyndikaatti. Muut tuontiluvat, kuten sahatulle puulle, paperille, faneerille y.m. teollisuustuotteille, myöntää kauppaministeriö.

U n k a r i.

Kaikki ulkomaan valuutta ja muut maksuvälineet on luovutettava kansallispankin käytettäväksi.

Ilman kansallispankin lupaa ei saa lähettää ulkomaille Unkarin eikä ulkomaan rahaa eikä niiden minkäänlaisia vastineita. Arvopapereita t.m.s. saadaan lähettää ulkomaille vain, jos niitä vastaava määrä ulkomaan valuuttaa on talletettu kansallispankkiin. Ulkomaista luottoa ei saa ottaa ilman lupaa.

Velat voidaan ulkomaalaisille maksaa tallettamalla kultapengöjä pankkiin. Tuollaisia talletuksia saa tehdä ulkomaalaisen tilille ainoastaan kansallispankin luvalla. Ta -

vallisesti suoritetaan velan ensimmäinen maksu ulkomaalaiselle kultapengöissä väliaikaiselle tilille. Ellei kansallispankki suostu maksun siirtämiseen väliaikaiselta tililtä, on se suoritettava takaisin velalliselle. Jos kansallispankin lupataas on saatu, siirretään maksu jollekin kansallispankin hyväksymälle pengötilille. Nämä tilit ovat erilaisia, riippuen kulloinkin kyseessä olevan maksun luonteesta, ja ne ovat ankaran valvonnan alaisia. Tällaisten tilisaatavien siirtäminen toiselle henkilölle tarvitaan erikoislupa.

Ulkomaan valuuttaa myönnetään etupäässä vientiteollisuuden raaka-aineiden ja muiden tärkeiden tarvikkeiden tuontia varten. Muunlaista tuontia varten kansallispankilta riittää tavallisesti vain vähän valuuttaa. Raaka-aineiden tuonti voidaan määrätyissä tapauksissa maksaa kompensatiojärjestelyn pohjalla.

Tuonnin maksamiseen voidaan lisäksi jossain määrin käyttää n.s. "vapaata" valuuttaa, joka on saatu sellaisten tavarain myynnistä ulkomaille, joilla ei muuten olisi menekkiä.

Joulukuun 2 päivänä 1935 Unkarin kansallispankki julkaisi uudet valuuttalisämaksuja koskevat määräykset. Uusien määräysten mukaan on niistä maista tulevista tavaroista, joiden kanssa Unkari on tehnyt clearingsopimuksen, suoritettava 41%nlisähinta (Aufpreis). Vastaava luku niiden maiden suhteen, joiden kanssa Unkari ei ole tehnyt clearing- tai kompensatiosopimusta, on 53% ja Itävaltaan nähden 13%. Mitä Suomeen tulee, on toistaiseksi ainakin paperin suhteen saatu aikaan sellainen järjestely, että määrätty määrä saadaan tuoda vain 25%:n lisähintoihin.

V i r o .

Suoritukset ulkomaan valuutassa voivat tapahtua Eesti Pankin ja yksityispankkien kautta. Jälkimmäiset ovat velvoitetut ilmoittamaan haltuunsa joutuneet valuuttamäärät keskuspankille.

Viron kruunujen maastavienti on kielletty ja talletukset ulkomailla asuvien henkilöiden tilille ovat sallittuja vain Eesti Pankin luvalla. Kaikkien Virossa asuvien henkilöiden on ilmoitettava ulkomailla olevat sijoituksensa, mikäli ne nousevat yli 5000 kruunun.

Ulkomaiset vekselisaatavat jaetaan nykyisin kolmeen luokkaan. Ensimmäisen luokan muodostavat raaka-aineet, joille valuuttaluvat myönnetään ilman muuta. Toiseen luokkaan kuuluvat sellaiset valmiit tuotteet, joita Virossa ei valmisteta. Myöskin näille tavaroille on valuuttalupien saanti helppoa. Kolmannessa luokassa ovat ne tavarat, joita valmistetaan omassa maassa. Niiden tuontiin myönnetään valuuttaa vain poikkeustapauksissa. - Valuuttaa anottaessa on liitettävä ohkeen laskut ja faktuurat.

Joulukuun 11 päivänä 1934 tekemällään päätöksellä on Viron pankin johto oikeuttanut ne yksityispankit, jotka olivat oikeutetut ostamaan ulkomaista valuuttaa, sitä myöskin myymään, kuitenkin ehdolla, että myytävä valuutta menee maahan, jonka kanssa Virolla on vientivoittoinen tai tasapainossa oleva kauppataase sekä ettei valuuttaa myydä maahan, jonka kanssa Viro on tehnyt clearingsopimuksen.